

Használati útmutató

régi gépjárművekhez

(1980-ig gyártott gépjárművek)

Kiadja: Régi Járművek Nemzetközi Szövetsége
(FIVA Fédération Internationale des Véhicules Anciens – www.fiva.org)
az Európai Bizottság Európai Közúti Biztonsági Chartájához való hozzájárulásként

Előszó

A FIVA (www.fiva.org) egy nemzetközi szövetség, mely összefogja a régi gépjárművek kedvelőinek nemzeti szervezeteit. Szövetségünk szorosan együttműködik a törvényhozókkal, annak érdekében, hogy a társadalom egészét szolgáló törvényes rendelkezések ne érintsék méltánytalanul hátrányosan a régi gépjárművek vezetőit és üzemeltetőit.

Az utóbbi 25 évben Európában jelentősen megváltoztak a közúti közlekedés feltételei, melyekhez a régi gépjárművek vezetőinek is igazodniuk kell – minél öregebb a jármű, annál nagyobb odafigyeléssel. Mivel a régi gépjárművek gyakran a közfigyelem középpontjába kerülnek, vezetőik számára minden közúton töltött perc kiváló alkalom az udvarias, előzékeny és biztonságos vezetési stílus élő szemléltetésére.

A FIVA 2006-ban aláírta az Európai Bizottság Közúti Biztonsági Chartáját (RSC). A Charta része annak az európai programnak, amely keretében 2010-re felére kívánják csökkenteni a közúti halálesetek számát. Szinte minden aláíró bevezette vagy hamarosan bevezeti azokat a rendelkezéseket, amelyek célja a balesetek számának vagy súlyosságát csökkentése. A FIVA nem vállalhat nagyarányú csökkentést, mert a régi gépjárművek kevés balesetet okoznak; a szövetség célja az, hogy segítsen megőrizni a régi gépjárművek vezetőinek eddigi biztonságos vezetési szokásait. Az Európai Közúti Biztonsági Chartáról további információk itt találhatóak: http://ec.europa.eu/transport/roadsafety/index_hu.htm.

Útmutatónk célja kettős: egyrészt ösztönözni kívánja a régi gépjárművek régi vezetőit biztonságos és körültekintő vezetési szokásaik megőrzésére, másrészt pedig felhívja az új vezetők figyelmét azokra a vezetési technikákra, amelyek alkalmazása fontos lehet számukra.

A régi gépjárművek kedvelőinek egyik legnagyobb vívmánya az, hogy az ilyen járművek szabadon részt vehetnek a közúti forgalomban. A FIVA fontos feladatának tekinti e szabadság megőrzését. Feladatát nagyban megkönnyíti, hogy a régi járművek baleseti statisztikája nagyon jó – a FIVA bízik abban, hogy a régi járművek lelkes vezetői felismerik ennek a ténynek a jelentőségét és a jövőben is ilyen felelősségteljesen viselkednek.

Áttekintés és tartalomjegyzék

1. Karbantartás	4
2. A gépjármű lehetőségeinek és korlátainak ismerete	5
3. Láss és lássanak	5
4. Légy megértő és körültekintő	7
5. Találkozók, versenyek, ünnepek	8

1. Karbantartás

25 éve a gépjárműveket sokkal sűrűbben kellett szervizelni, mint a manapság. 50 éve a gyakori szervizelés még fontosabb volt.

A rendszeres karbantartás két tényezőtől függ: az eltelt időtől és a megtett távolságtól.

A régi gépjárműveket akkor is rendszeresen szervizelni kell, ha egyébként nem vagy alig használják őket.

A FIVA a következő karbantartási rendet javasolja:

- A rendszeresen használt régi járműveket évente egyszer nagyon alapos vizsgálatnak vessék alá. Ez különösen fontos azokban az országokban, ahol nincs kötelező műszaki vizsga.

Ez a vizsgálat az alábbiakra terjedjen ki:

- a hordszerkezet épsége
- kerekek (különösen a küllős kerekek) és gumiabroncsok
- kerékcsapágyak
- függőcsapok
- kormány szerkezet
- fékrendszer
- a rugók és lengéscsillapítók felfüggesztései
- lámpák
- minden alkatrész alapos vizsgálata, amely meglazulhat.

Az esetleges hibákat ki kell javítani a jármű következő használata előtt.

- Az egy évnél régebb óta nem használt járműveket alaposabb vizsgálatnak kell alávetni.
 - Különös figyelmet kell szentelni a fékeknek, különösen ha hidraulikus működtetésűek.
 - A fékfolyadékot háromévenként le kell cserélni - nedves helyen tárolt gépkocsik esetében még gyakrabban.
 - Minden elindulás előtt ellenőrizni kell a folyadékszinteket és a lámpákat (ha vannak).
 - Szintén minden elindulás előtt ellenőrizni kell a gumiabroncsok állapotát és nyomását.
-
- A gumiabroncsok nem tartanak örökké, még akkor sem, ha csak állnak a garázsban. Ha bármi sérülés van az abroncsok oldalfalán vagy elvesztik rugalmasságukat, cseréljük le őket. Az abroncsokat a gyártó által meghatározott időközönként akkor is le kell cserélni, ha kifogástalan a futófelületük.

2. A gépjármű lehetőségeinek és korlátainak ismerete

Minden gépjármű biztonságos vezetéséhez elengedhetetlen, hogy vezetője alaposan ismerje a jármű menettulajdonságait. Régi gépjárművek korlátainak ismerete és tiszteletben tartása különösen fontos.

Azoknak a vezetőknek, akik modern autókhoz szoktak, és csak alkalmanként ülnek régi autók volánja mögé, szintén alkalmazkodniuk kell járművük adottságaihoz. Sok régi autó képes lépést tartani a mai gépkocsik sebességével, de ezek úttartása, fékútja és kormányozhatósága nélkül.

A FIVA javasolja, hogy az ilyen alkalmi vezetők szánjanak elegendő időt arra, hogy megismerjék régi járművük:

- kezelőszerveinek pontos helyét, „érezzék” őket

3. Kilátás, láthatóság (láss és légy látható)

Az nem közlekedésbiztonság, ha a forgalomban résztvevők nem látják a forgalmi viszonyokat, rosszul láthatók és nem jelzik szándékaikat egyértelműen és időben egymásnak. A „lopakodás” csak a csatamezőn előny. A régi járművek vezetői vegyék tehát figyelembe, hogy a többi vezető valószínűleg nem ismeri járművünk tulajdonságait és ugyanazt a világítást és egyértelmű jelzéseket várja el tőlük, mint bárki mástól.

A FIVA a következőket ajánlja ezzel kapcsolatban:

- **A vezető gondoskodjon az akadálymentes kilátásról előre, oldalra és hátra:**
 - A tiszta kilátás mellett a vezetőnek minden kezelőszervet kényelmesen el kell érnie.
 - Az ablakok legyenek tiszták és épek.
 - Külső tükrökre is szükség van. Sok régi járműnek nincs visszapillantó tükre, de ez manapság kötelező. Kaphatók korhű tükrök is, melyek gyorsan leszerelhetők, amikor fontos az eredetiség (például kiállításokon).

- **Nemcsak látni, látszódni is kell:**
 - Motorosok viseljenek fényvisszaverő csíkokat vagy mellényt.
 - Lassú járművek kiálló részeire erősítsünk fényvisszaverő elemeket, melyek szükség esetén könnyen leszerelhetők.
 - Elektromos lámpával fel nem szerelt járművünket ne használjuk sötétedés után vagy rossz látási viszonyok között – keressünk egy biztonságos leálló helyet, ahonnan folytathatjuk az utat világosban.
 - Ha régi járművünket sötétedés után vagy rossz látási viszonyok között kívánjuk használni, vizsgáljuk meg a világítását, megfelelő-e. Ha nem, szereljünk rá modern lámpákat vagy hozzuk a régieket az előírt szintre. Az alábbi feltételeket kell mérlegelni:
 - Hátsó lámpák: tiszta időben legalább 100 méterről láthatóak legyenek és (autó esetén) legfeljebb 200 mm-rel lehetnek beljebb a jármű szélétől. Ha nincs párban a hátsó lámpa, könnyen motorosnak nézik az egy hátsó lámpával haladó veterán autót. Ha a hátsó lámpák túl közel vannak egymáshoz – pl. a rendszám két oldalán – a jármű távolabbnak tűnik, mint valójában. Ajánlatos egy könnyen levehető kereszttartóra két modern lámpát szerelni (mint az utánfutókon van), ami megoldja a fenti problémát.

 - Elülső helyzetjelző lámpák: a 30-as és 50-es évek között használt apró oldallámpák szinte láthatatlanok a jelenlegi fényzömbben. Másik hátrányuk, hogy amennyiben ezek a lámpák nincsenek a kocsizsélén, a szembejövők nem tudják felmérni a kocsizsélésségét. A megoldás az, hogy az ilyen kocsizsélé tulajdonosai fényesebb lámpákat szereljenek fel a megfelelő helyekre.

- Csak tompított fényt vető fényszórók: az ilyen lámpával felszerelt autók tulajdonosainak, amennyiben rossz látási viszonyok között kívánnak vezetni, ajánlatos olyan rendszerű lámpákat felszerelni, melyek mindkét fényszórót alkalmassá teszik mind tompított, mind országúti fény kibocsátására.
- Nagyon lassú (pl. gőzzel hajtott) járművek tulajdonosainak javasoljuk a sárga villogó lámpát, amelyet a jármű hátsó részére, jól látható helyre szereljenek fel. Ezzel a megoldással időben figyelmeztetik a többi vezetőt, hogy akadály várható.

Mindig megfelelően tudassuk szándékainkat!

A mai gépkocsivezetők nem ismerik a régebbi „szemafor” típusú karos irányjelzőt vagy a kézzel adott jeleket (melyek éjjel különben is hatástalanok). Ebből következik, hogy a gépjármű oldalához közel elhelyezett villogó irányjelző vagy elektromos féklámpa nélkül közlekedő autós alternatív jelzéseit nem biztos, hogy idejében észreveszi a többi autós, tehát korábban kell jeleznie fordulási vagy fékezési szándékát. Erre az esetre a FIVA a következő ajánlásokat teszi:

- Szükség szerint szereljenek fel villogó irányjelzőt és legalább egy féklámpát. Egyes országokban megengedik az első és a hátsó helyzetjelző lámpák irányjelzőként való használatát. Ha ez tilos, külön irányjelzőt kell felszerelni. Ugyanez vonatkozik a karos irányjelzővel felszerelt járművekre.
- Ha a jármű nincs villogó irányjelzővel vagy elektromos féklámpával felszerelve, a vezetőnek előbb kell jeleznie szándékát. Ilyenkor ajánlott egy felirat elhelyezése a jármű végén, mely tudatja, hogy a vezető kézzel fogja szándékát jelezni.
- A kézi jelzések legyenek határozottak, egyértelműek. A karon vagy kesztyűn használjunk fényvisszaverő anyagot (csíkot).
- Azoknak a járműveknek a vezetői, melyek nincsenek elektromos féklámpával felszerelve nagyobb a felelősségük, tehát szándékukat megfelelő időben és módon kell tudatniuk a közlekedés többi résztvevőivel.

4. Légy megértő és körültekintő

A közúti közlekedésben mindenkinek tekintettel kell lennie másokra. Ez különösen vonatkozik azokra, akik nem a szokványos módon közlekednek és ezzel váratlan helyzeteket idéznek elő – például a régi autók vezetőire.

A mai gyors forgalomban, ahol az utak zsúfoltak és nagy a szembejövő forgalom, nehéz a lassú járműveket megelőzni. Ezért vezetőik gondoskodjanak arról, hogy minél ritkábban kelljen őket megelőzni, és ha már kell, akkor ezt könnyen és biztonságosan lehessen megtenni.

A FIVA a következőket ajánlja ezzel kapcsolatban:

- A lassú járművek vezetői tegyenek meg mindent, hogy a mögöttük jövők minél gyakrabban biztonságosan előzhessék meg őket - ha szükséges, húzódjanak félre olyan helyeken, ahol ez lehetséges.
- Régi járművek vezetői általában kerüljék a konvojban való haladást, mert ez nagyon megnehezíti az előzést: ha csoportban utaznak ugyanazon az útvonalon, ne induljanak egy időben.
- Ha a konvoj elkerülhetetlen, hagyjanak nagy távolságokat a járművek között, hogy egyenként lehessen előzni őket. Lassú haladás esetén hagyjanak legalább 70 méter követési távolságot.
- Veterán járművek vezetői úgy tervezzék meg útjaikat, hogy elkerüljék a csúcsforgalmat a városokban és forgalmas útvonalakon; így jobban fogják élvezni az utazást és kevesebb veszélyhelyzetbe kerülnek.
- Ha csoportosan utaznak, a csoport tagjai, beleértve a támogató járművek vezetőit is, előre beszéljék meg az útvonalat, a pihenő- és találkozóhelyeket, hogy ne kelljen állandóan látótávolságon belül maradniuk.

Különösen lassú járművek (gőzzel hajtott, lánctalpas, veterán haszongépjárművek, mezőgazdasági gépek, úthengerek stb.) vezetői mindent tegyenek meg annak érdekében, hogy a közlekedést minél kevésbé zavarják.

Az ilyen járművek vezetése különleges gyakorlatot igényel és a vezetőnek tisztában kell lennie a rá vonatkozó közlekedési szabályokkal. A következő szempontokat vegyük figyelembe:

- kerüljük a városközpontokat, gyorsforgalmi utakat, egy nyomtávú utakat, meredek emelkedőket és komplikált kereszteződéseket
- ne vezessünk sötétedés után
- kanyarodási szándékunkat jó előre és egyértelműen tudassuk

Ezen túlmenően, a gőzzel hajtott járművek vezetői a következőkre ügyeljenek:

- Legalább kétfős személyzettel induljanak el, hogy legyen aki kezeli a gőzgépet,
 - vízfelvétel, stb. esetén biztonságos helyen álljanak meg, ahol a forgalmat nem zavarják,
 - vigyázzanak, mert a kipattanó szikrák tűzveszélyesek,
 - ne eregessenek sűrű fekete füstöt lakott területen és olyan helyeken, ahol ez gondot okozhat,
-
- vigyázzunk az útfelületre (pl. a bordás vaskerekek nyáron mély nyomot hagynak az aszfaltban)
 - lejtőn megállva mindig biztosítsák a gépet legurulás ellen,
 - csak vészhelyzetben használják a gőzsípot.

5. Találkozók, versenyek, ünnepek

A közutakon tartott találkozók különleges előkészítést igényelnek. A szervezők kötelesek gondoskodni arról – például a főútvonalak elkerülésével – hogy rendezvényük a lehető legkevésbé zavarja a forgalmat. Ha mégis ki kell menni a főutakra, pláne lassú járművekkel, helyezzenek ki ideiglenes figyelmeztető táblákat (a helyi közlekedésrendészettel egyeztetve).

A FIVA a következőket ajánlja ezzel kapcsolatban:

- a lehető legkevésbé zavarják a forgalmat,
- főútvonalakon táblákkal hívják fel a közlekedők figyelmét a lassú gépjárművek jelenlétére,
- ne büntessék azokat résztvevőket, akik korszerű lámpákat és fényvisszaverőket helyeznek el járművükön a közúti haladás idejére.

További négy ajánlás a résztvevőknek:

- ismerje az útvonalat, hogy ne kelljen követnie az elől haladót,
- az előzékenység nem azt jelenti, hogy mindenkit meg kell előzni; ne versengjen a biztonság rovására,
- mindig tartsa be a közlekedési szabályokat, a táblák jelzéseit, a rendőrök utasításait,
- vegye figyelembe, hogy régijármű-tulajdonosként Önön is múlik mozgalmunk jó híre és közmegítélése.